

Recviescat in pace Pascal Bentoiu!

Bunicia mi-a servit cea mai importantă lecție de pedagogie: noi oamenii învățăm mai întâi cuvintele pe care ulterior le umplem cu conținuturile lor, unele fiind chiar polisemantice. Printre aceste cuvinte însușite de mine încă în copilărie, se numără și *noblețe*, cu întreaga sa suită lexicografică: *nobil*, *înnobilare* etc. dar toate cu semnificația denaturată de ideologia comunistă, care încărcase întreaga familie de cuvinte cu semnificații negative. Unele dintre ele nu au ieșit din ticurile verbale ale unor preținși muzicologi de astăzi, mai ales vorbitori de radio, care nu au reușit să înțeleagă că fără nobilul Esterhazy – cu prețiozitate numit Esterhazy – și fără contele Colloredo noi nu am avea astăzi – nu *torta Esterhazy* și hotelul Colloredo – dar n-am avea minunata creație a lui Haydn și Mozart, aflați în calitate de capelmaștri ai orchestrelor celor „condamnați” pentru că făceau parte din „tagma asupritorilor”

Pentru prima dată în viața mea m-am întâlnit cu noblețea maestrului Pascal Bentoiu. Cred că eram la Piatra Neamț, unde magistrul își uimea auditoriul cu modestia, cu generozitatea, dar mai ales cu știința sa despre muzică.

În iconomia sa, Dumnezeu mi-a scos în cale o simbioză de excepție – s-ar putea să fie unica – a nobleței și modestiei, calități umane intrate în dizgrație și în timpurile noastre deoarece par antinomice. Maestrul Pascal Bentoiu a fost pentru mine – e dureros că folosesc perfectul compus și nu prezentul – întruchiparea acestei „antinomii”. Până la el nu am avut ocazia să mă întâlnesc cu întruchiparea nobleței conjugată în cel mai armonios mod, cu modestia.

Credeam că modestia este doar o calitate livrescă, prezentă doar în imaginația romancierilor, dar Creatorul mi-a arătat cu degetul întins (ca-n *Facerea lumii* a lui Michelangelo) spre autorul *Capodoperelor enesciene*. Cred că intrarea în universul genialului său înaintaș, a cărui creație a investigat-o și a pus umărul la ieșirea ei spre public, i-a dat o mare satisfacție pe care a trăit-o în tăcere și rugă. L-am întrebat odată dacă nu vrea să revină asupra unora dintre paginile *Capodoperelor*. Răspunsul m-a lăsat mut și muțenia aceasta a durat până atunci când am aflat că a trecut la cele veșnice: „Nu, domnule Vasile, pentru că aş scrie o altă carte!”.

Să sperăm că s-a bucurat măcar de tălmăcirea cărții în limba pe care personajul adorat de el o vorbea cu ilustrații săi dascăli vienezi.

Nobilul Bentoiu, care a fost nevoit să-și plătească și el tributul idolului său, își etala blazonul de la „bună ziua”, care nu era pentru el convențional, ci se extindea pe o scară largă a semnificațiilor pe care numai sinceritatea cu care-l adresa și cu fața zâmbitoare o putea susține.

Am admirat – iarăși folosesc timpul trecut și îmi reproșez că nu am fost în stare să i-o spun – noblețea

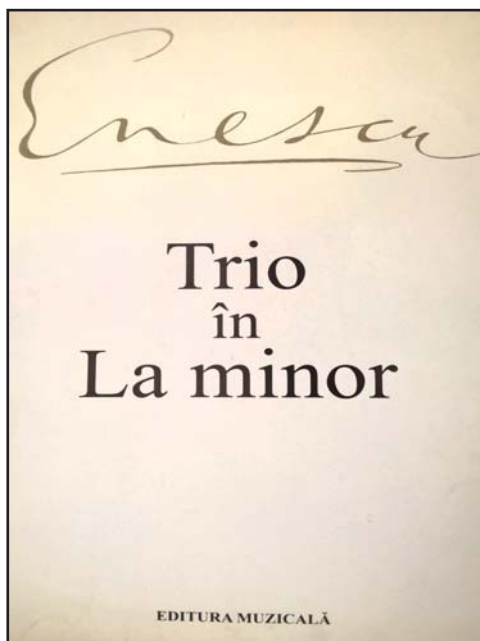
maestrului, dublată de o înțelepciune pe care o exprima chipul său blând, pentru că ele se asociau cu un profesionalism autentic.

Îl știam deja unul dintre evangheliștii Noului Testament al lui George Enescu și îmi pare rău că nu am reușit să-i spun, ca lui Titus Moiesescu, că excesul de modestie devine păcat. Îmi mai pare rău și pentru că nu i-am spus-o când nu m-ar fi crezut că l-am admirat pentru ceea ce lasă posterității: o creație europeană și o exegeză pe care Enescu însuși ar fi admirat-o și ar fi apreciat-o, așa cum a făcut-o cu George Breazu când i-a mulțumit pentru locul ce i-l găsisese în *Patrium carmen*.

Noblețea, înțelepciunea și creația sa, dublată de activitatea muzicologică ce înscriu noi pagini în istoria muzicii românești și europene, sunt simboluri care explică gestul său de a refuza titlul de academician. Locul său în istoria muzicii românești și europene este mai important.

Recviescat in pace Stimate Maestre!

Vasile VASILE

Gânduri de rămas bun

Cu puțin timp în urmă mi-a spus zâmbind senin și fără urmă de regret „aș vrea să plec așa cum am venit, în vârful picioarelor fără cuvântări sau

comemorări” - era cea din urmă din lungul șir de vorbe cu neputință de uitat; prima a venit acum 45 de ani, curând după providențiala întâlnire când vorbeam despre destinul eroului central din Hamlet și când mi-a spus cu convingere puternică privindu-mă în față: *Moartea nu există!*

De atunci încerc să mă conving că este așa mai cu seamă în anii din urmă când se face tot mai gol și mai frig în jurul meu.

Între cele două, nenumărate sunt împrejurările pe care le retrăiesc cu dureroasă realitate în care mi-a dăruit cu generozitate din preaplinul înțelepciunii sale profund morale. La începutul pregătirii pentru prima audiție absolută cu *Hamlet* am lucrat o lună zi de zi, și aceasta a fost pentru mine mai mult decât un curs complet de Masterat în cele mai diferite domenii ale muzicii.

Niciodată nu pot asculta o pagină de Jazz fără a retrăi deosebita mândrie pe care o simțeam la concertul lui Duke Ellington unde mi-a făcut cadou locul de lângă el și unde m-a prezentat tuturor (și era acolo toată elita muzicală a momentului), ca pe unul din cei mai apropiați prieteni. Este adevărat că atunci cei 15 ani de viață care ne despărțeau nu se vedeau mai deloc, dar el era o personalitate uriașă, iar eu un mare anonim. Așa m-a făcut să mă simt de când m-a primit în universul familiei sale, ridicându-mă mai mult ca toți cei pe care i-am întâlnit apoi în viața mea profesională. Astfel, cele 2 săptămâni de la Iași prilejuite de înregistrarea operei *Amorul Doctor* și a concertului care a urmat, au fost o revărsare de spiritualitate, cultură, căldura umană, exigență și prietenie în modul cel mai frumos cu putință, iar serile de la Cumpătul sau din peregrinările prin